

УДК 331.5(477)

Чумак О.В.¹, Шимко В.М.²

¹канд.філософ.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. ФЕУ-511 НУ «Запорізька політехніка»

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ В РЕАЛІЯХ ХХІ СТОЛІТТЯ

Ринок праці в Україні переживає складні часи. Через велику війну мільйони українців втратили роботу, а бізнесу доводиться враховувати нові виклики. Знайти роботу в Україні стало важче. Як свідчать дані сайту Work.ua, за останній рік кількість вакансій скоротилася майже вдвічі – до 52 тис пропозицій. На ресурсі Rabota.ua вакансій ще менше – 42,8 тис. Пропозицій від Державного центру зайнятості теж поменшало вдвічі. У січні база центру містила інформацію про 20,5 тис вакансій та 94,5 тис резюме [1]. За дослідженнями вітчизняних експертів, в Україні в умовах війни стабільно працюють усі ті, хто має зайнятість в ІТ-секторі, а віддалена робота доступна багатьом ще з часів пандемії. Проте зайняті люди не на 100%, а працюють зі змінним виконанням завдань. Аналітика економістів показала, що найчастіше втрачають роботу ті, хто був зайнятий у роздрібному бізнесі, що опинився в зоні бойових дій, та й у інших великих містах зараз спостерігаються проблеми з попитом, оскільки з мегаполісів масово їде споживач. Зараз практично на 100% завантажені приватні служби безпеки, мають роботу і співробітники індустрії краси. Після війни очікується відновлення попиту на фахівців, які будуть займатися ремонтом, будівництвом, логістикою, будівництвом доріг ландшафтними роботами, сільським господарством та переробною діяльністю.

Національний ринок праці у післявоєнний період має відновлюватися та розвиватися відповідно до глобальних трендів змін зайнятості, де усе на ринку праці визначатимуть високі, в основному цифрові, технології (штучний інтелект, хмарні технології, великі дані та їх аналіз, електронна комерція, сучасні супутникові системи тощо). А війна та пандемія коронавірусу лише посилили названі вище тенденції, що формуватимуть ринок праці вже у найближчі роки. Загалом, як свідчить дослідження "Майбутнє робочих місць 2020" від Всесвітнього економічного форуму до 2025 року через розвиток технологій 85 мільйонів працівників втратять роботу, правда завдяки цьому

ж буде створено 97 мільйонів нових робочих місць. Вимоги до ключових навичок для працівників зміняться на 40%, навіть якщо вони залишатимуться на тій самій посаді. У найближчому майбутньому найманим працівникам знадобляться нові навички в роботі, а саме: вміння аналізувати та розв'язувати проблеми, критичне мислення, здатність до самостійного менеджменту і навчання, вміння пристосовуватися до змін, стійкість до стресів та гнучкість у підходах. Близько половини робочої сили потребуватиме перекваліфікації. Загалом близько 70% роботодавців до 2025 року планують запропонувати своїм працівникам можливість підвищення чи зміни кваліфікації внаслідок швидкого розвитку нових технологій та загальної тенденції до навчання тривалістю протягом всього життя [2].

Що ж до пріоритетних технологій, то у реаліях XXI століття "хмарне" програмування, електронну комерцію і обробку великих баз даних тісно чи іншою мірою до 2025 року застосовуватимуть практично усі компанії. Окрім того, значно зросте інтерес до шифрування даних, використання штучного інтелекту та негуманоїдних роботів. Так, наприклад, очікується, що штучний інтелект буде особливо затребуваний у галузі цифрової інформації та комунікаціях, фінансових послугах, охороні здоров'я та транспорті, обробка великих баз даних та роботи - у видобувній галузі та металургії, а галузь державного управління виявить неабиякий інтерес до кодування та шифрування даних. Але експерти з різних країн світу засвідчують, що все одно люди збережуть свої переваги перед машинами і комп'ютерами у таких сферах, як ухвалення рішень, управління, аналіз, комунікації та взаємодія та ніякі машини чи цифрові технології не скасують і ручну працю, хоч її частка значно зменшиться. В умовах, коли в умовах війни національний ринок праці має системну кризу (епідеміологічну, економічну, політичну, управлінську, культурну, етичну), а на світовий ринок праці впливають процеси глобалізації, кліматичних змін, які викликають економічні, політичні та соціальні трансформації, українським роботодавцям варто оновити стратегію кризового менеджменту, щоб швидше та ефективніше реагувати на кризи, які виникають, і бути готовими адаптуватися – розробити стратегію розв'язання цих проблем найбільш економічно вигідним способом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дячкіна Анастасія Ринок праці 2023: де зараз найбільші зарплати та яких спеціалістів шукають [Електронний ресурс] // Економічна правда – Середа, 25 січня 2023. – Режим доступу – <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/25/696322/>
2. Зануда Анастасія Ринок праці майбутнього: кого шукатимуть і звільнять [Електронний ресурс] // BBC News Україна – 27 січня 2021. – Режим доступу – <https://www.bbc.com/ukrainian/features-55816369#>